

**Demonstrations
Chronologico-Historico-Juridico-Canonicæ**

Callenberg, Caspar

Coloniae, 1734

§phus Quartus Reliquos pro fundanâ Consuetudine allegatos actus
singulatim exenterat & exsibilat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63192](#)

§pus Q U A R T U S

Reliquos pro fundandā Consuetudine allegatos actus singulatim exenterat & exsibilat.

ET si ex modō dictis Paragrapho 2do & 3to abundē constet ; quod aliorum Collegiorum Actus maximē , qui ex aliis Provinciis procul accessuntur , ad probandum Freckenhorstensem CONSUETUDINEM minūs nihilo faciant . Etsi etiam contra illos militent omnia argumenta , quae modō contra actum Wolckensteinianum in campum produximus ; tamen ad majorem confusionem Advocatorum Westerholt . eos hic in individuo sub examen vocemus .

Primō conantur Adversarii probare in Collegio Nottelensi Drostiam Electam ante annum ætatis decimū septimum , ex illâ inscriptione : *D. de Drost &c.* Nu. 448. *Allegatus actus Nottelensis latina lingua ignorantia in Adver-*
Nobilis Collegii in Nottelen Abbatissa , per 50. & ultra annos residens Canonissa , primōque ante 17. annos summā cum laude ex gremio hujus Capituli Electa in honorem Dei hoc rives suis impensis posuit anno 1604. in Octobri. Sed vah pudor ! an Adversarii non amplius lingua latinam intelligunt ? judicet totus Orbis litteratus , an ex illâ Inscriptione rectē probetur , Drostiam ante annum ætatis 17mum ex *sariis ar-*
gremio Electam Abbatissam. Significant illa verba apertē , quod Drostia , post- *guit.*
quam ultra 50. annos fuisse Nottelenæ Canonissa residens , primō septemdecim annis ante annum 1605. (quando Monimentum vivens erigebat) fuerit Electa Abbatisa ; maximē cùm non addatur : *ante 17. annos NB. etatis.* Unde patet , quod Drostia , quae ante expletum septennium non poterat ex more fieri Se-
cularis Canonissa , quæque ultra 50. annos Canonissa extiterat , sexagenaria pro-
*pemodum fuisse debuerit , quando fuit Electa Abbatissa ; adeoque hoc exemplo viridis obseruantia Capituli Nottelensis etiam magis confundatur , quām conques-
tur. Quod autem Adversarii garriant Lotterium *L. 1. q. 19. sub num. 15.* docere , quod in Collegiis Canonistarum unā cum Abbatissatu retineatur Canonissatus , falsitas est . Inspiciatur Lotterius , & constabit continuò de falsitate . Sed hujusmodi falsis allegationibus & ineptissimis inscriptionum interpretationunculis opus est ad obscurandam nimis claram veritatem . At quā hæc omnia fiunt conscientiā ? certè Germani hujusmodi imposturas & illicitas & nimis turpes esse reputant . Certè*

Nobis ,

Qui Musas colimus Severiores ,
Nequaquam licet esse tam disertis. (a) dicam an dolosus ?

Et si

(a) *Martialis.*

Nu. 449.

*Actus Dros-
 stiana Ele-
 ctionis con-
 firmat ob-
 servanti-
 am Capitis
 Indemni-
 tatis ,
 non vero
 concutit.*

Nu. 450.

*Lotterius
 ab Adver-
 sariis per-
 veram &
 falso citato.*

Nu. 451. Et si reverā, quod jactatur, doceret Lotterius *loc. cit.* erraret homo exterus; docet enim experientia, quòd per adoeptionem Abbatissatū vacet præhabitus Canonici-tus. En quām bellis exemplis Adversarii probent imaginariam Consuetudinem veritatem suam!

nequicquā obscurare machinan-tur. Post *Drostiam* Adversarii ex eodem Nottelensi Collegio in scenam producunt Wilhelminam Bureniam, anno 1648. natam, Electam anno 1676. demortuam (ut habet Adversiorum *Restrictus Respons. facti & juris §. 38.*) anno 1669. nempe mortuam antè, quām fuerit (si Diūs placet) *Electa*. Praeclara probatio! sed si fortè in *Morte* error Typographicus intercurrit, quomodo probant identi-tatem personæ, anno 1648. natæ, & anno 1676. *Electæ*? an non alia Wil-helmina Burenia potuit nasci anno 1648. & alia, licet ejusdem Nominis, anno 1676. eligi? quoties non in eadem familiâ cognomines dantur fac tamen, unam eandémque fuisse personam, quâ de agitur, & errâsse Nottelenses Electrices, vel in facto, quòd putarent Wilhelminam tricenariam esse, cùm non fuerit; vel in jure, quòd putarent ad Abbatissatum non requiri triginta annos, quid tum? an unico illo errore actu consuetudinem legitimam, & quidem præscriptivam clari Juris, & quidem pro distincto, imò omnino diverso (nam Collegium Nottelense simplex, Freckenhorstense contrà mixtum est) Collegio inducere potuerunt Ca-nonissæ Nottelenses?

Quisquis id credit, ad prima utriusque Juris est Elementa amandandus, ut discat, quid ad consuetudinem legitimam, & quidem talem, quâ clara Lex abro-ganda sit, requiratur.

Nu. 453. Sed jam ex Diœcesi Monasteriensi, Provinciae Colonensis, in aliud prorsus Provinciam, Moguntinam scilicet, inque Diœcesin Paderbornensem Adversarii excurrunt, & inde ex Collegio Herisiensi listunt Theodoram ab Oinhausen; mox reflexo cursu in Provinciam Ultrajectinam peregrinantur, & inde ex Collegio Elti-nensi sive Elsteni Mariam Sophiam de Salm producunt; denique à tam longis iti-neribus fessi in Diœcesin Moasteriensem redeunt, & ex Collegio Langenhorstano ipsam claram Franciscam de Westerholt, in hâc causâ Ream conventam, pro-tollunt, dicentes, & illas, & hanc ante annum ætatis tricesimum Abbatissas re-nunciatas, ideoque de legitimâ consuetudine constare;

Electio He-ritensis, El-tensis, & Langen-horstan-a, nil ad Free-benhorsten. sem consue-tudinem probandam faciunt. Sed cùm quivis fundamentum suæ intentionis, maximè quod contra clara Jura pugnat, concludentissimè probare debeat, quomodo probant Adversarii

○ Primò, quòd Oinhausia, Salmia, Westerholtia non sint postulatae?

Secundò, si sint strictè *Electæ*, quòd non sint *Electæ* prævio *Indulto Eligibili-tatis*, modernis temporibus tam usitato?

Tertiò, quomodo probant, quòd actus *singulares*, & quidem

Quartò, actus usque adeò ex diversis Provinciis, nedum Diœcesibus, mendi-cati fundent Freckenhorsti consuetudinem præscriptivam contra clarissimum Jus?

Quinto

Quintò : quomodo probant , quod his singularibus actibus adfuerit tempus ad legitimam consuetudinem præscriptivam requisitum ? &

Sextò : quod defuerit error tam Facti , quam Juris?

Septimò : quomodo probant , quod Summus Pontifex horum singularium & paucissimorum Actuum habuerit scientiam ? &

8vò : quod in illos consenserit , nam hæc omnia ad probandam legitimam consuetudinem requiruntur. Et denique

9nd : quomodo probant Adversarii in hac Materiâ locum esse legitimæ consuetudini contra geminatam S. Congregationis Declarationem , quam definitum est , nequidem immemoriali consuetudine Capiti *Indemnitatibus* quoad præscriptam tricennalem Abbatissarum ætatem derogari : certè

Ante pererratis Medorum finibus exul ,

Aut Ararim Partibus bibet , aut Germania Tigrim , (a)

Quam Advocati Romani prædicta omnia & singula , ut debent , probent.

Unde manifestè vides , nec levissimum jactatae contra Caput *Indemnitatibus* Nu. 454. consuetudinis adesse vestigium.

Et hinc ex infinitis Autoribus , qui hactenus de Canonissis Secularibus scriptitârunt , neminem unum invenies , qui de contrariâ consuetudine à quinque Advocatis nuperrimè primùm confitâ , vel minimam mentionem faciat. Scripsérunt vissimam recentissimè in locis Freckenhorsto vicinissimis , Monasterii scilicet & Osnabrigi de Canonissis Secularibus sat copiosè doctissimi è Societate Jesu Triumviri Petrus Leurenus in Foro Beneficial. part. 2. totâ quæst. 722. Claudio Lacroix in Theologia Morali libr. 4. à num. 228. Jacobus Wex. in Ariadne Carolin. part. 4. decade 1. cas. 1. n. 4. & alibi saepius. Et duo primi quidem Monasterii , tertius tatus Osnabrigi opus suum elucubrârunt. Et tamen eruditissimi hi , & practicissimi Autores de contrariâ Capiti *Indemnitatibus* consuetudine , ne mussant quidem , sed omnia Canonissarum Collegia (quibus undique cincti scribebant) sine omni exceptione , non tantum Mixturae vel Monasterii , sed etiam contrariæ Consuetudinis indiscriminatim referebant ad C. *Indemnitatibus* , & tricennalem in Abbatissâ requirebant ætatem , ut adductis eorum verbis. num. 40. 41. 42. & alibi abundè comprobatum est.

Imò de hoc Individuali Collegio Freckenhorstensi scribens præcipuus Monasteriensium Antiquarius , Eruditissimus Scriptor Albertus Boichhorst (qui alio etiam Libro totius Patriæ Monasteriensis Statum Politicum & Ecclesiasticum per quam doctè descriptis) in *Vita S. Erphonis Monasteriensium Episcopi* , & Freckenhorstensi magni Benefactoris , tantum abest , ut Freckenhorsti vel umbram agnoscat Consuetudinis Capiti *Indemnitatibus* oppositæ ; ut usque adeò expresse hoc *Individualle* Collegium ad Caput *Indemnitatibus* referat pag. 90. V. Sanctimo horstu: Monialibus. in Diplomat. S. Erphonis Freckenhorstensibus dato , ibi : *Moniales &c. nasteriensi* (a) Virgil. Eclog. 1. v. 62.

quarins. quædam in Secularibus Ecclesiis reperiuntur, ut videre est C. Indemnitatibus. §. pen.
individua- de Elect in 6. &c. Argumentum hic est pro Sanctimonialibus Teutoniae, quæ pos-
le Frecken- sunt habere propria, quibus accedit, quod Sanctimoniales & Canonissæ Seculares in
horstense Collegium, dict. C. Indemnitatibus, nec non in omnibus Dispositionibus & Provisionibus Apo-
expressè ad stolicis tolerentur &c. Unde illud verbum: Sanctimoniales, sepius ab Erphone
Cap. In- usurpatum, VIRGINES FRECKENHORSTENSES ista atate fuisse verè
demnitati- Regulares & Professas non evicit. & pag. 87. vers. In suos usus. ibi: manet itaque
bus refert. firmum & planè indubitatum, Virgines Freckenhorstenses habuisse tempore Sancti
Nostri (scilicet Erphonis Anno 1090) proprietatem; adeoque certum est, nunquam
fuisse Religiosas, quia ad Religionem essentialiter requiritur Votum Paupertatis.
Ubi vides, quod Domesticus hic Autor Collegium Freckenhorstense ad Caput
Indemnitatibus, non in principio ubi de Monialibus Religiosis agitur, sed in
fine ubi §pho penult. de Canonissis Secularibus pertractatur, indubitate referat,
nec ullam contrariae Consuetudinis Mentionem faciat.

Sed ad omnem superfluitatem, & ut commentitiae consuetudinis vanitas
Sole Meridiano clarius illucescat: Binarum in tota Germania Principum Uni-
versitatum tam Juridicæ, quam Canonicæ Facultates contra hoc figmentum irre-
fragabile perhibent Testimonium. Et vero

Universitas Coloniensis (in cuius Provincia situm est Collegium Freckenhor-
stense) positivè & directè categoricèque ad

Nu. 457. Quæstionem Tertiam: *An Jus Capitis Indemnitatibus sit in Viridi OBSER-*
Universitas *VANTIA?* finè omni exceptione respondit Affirmativè. vide sub finem Lit. C.
Coloniensis quomodo autem VIRIDIS OBSERVANTIA Capitis Indemnitatibus, cum legi-
positivè te- timenta consuetudine consistere potest? an non sicut lux cum tenebris? veritas cum
statur Ca- figmentis? quantum autem Responsis Integrarum Universitatum deferendum
put Indem- sit, didicimus à num. 251. & 272.

in viridi Universitati Trevirensi, non procul à Provincia Coloniensi remotæ, etiam
esse obser- nihil de fabulosâ consuetudine contraria suboluit, nam ad Quæstionem tertiam:
vantia. Nu. 458. *An Jus Capitis Indemnitatibus sit in Viridi Observantia?* Per Facultates suas
Universitas Canonicam & Juridicam respondit: non constare de Observantiâ Juri istius Ca-
Trevirensis pitis contrariâ. vide sub finem lit. D.

testatur Idem omnes, si requirantur, uno ore Germaniæ, Belgii, & Lotharingiæ atte-
non consta- stabuntur Universitates.

re de obser- Quid? quod non poterat melius, non clarius, non efficacius Viridis Obser-
vantia contrariâ. vantia Capitis Indemnitatibus probari, quam eandem ipsimet Adversarii, et si
Nu. 459. nolentes & inviti, per pauculos illos actus, ex Archivis trium Provinciarum com-
Viridem pilatos, toti Orbi comprobârint; Nam quis prudens, si audiat tantâ solicitu-
Capitis In- dine ab Adversariis tres Provincias percursas, & in tribus Provinciis Canonissa-
demnita- rum Chartophylacia & Tabularia (quæ multorum seculorum Electiones referunt)
tibus ob- esse

esse excussa & perlustrata ; attamen in tam diversis tot Provinciarum Collegiis ; servantiā
 eundo etiam etiam per plura secula , nullam unicam Electionem strictè dictam optimè, esse
 reperiri potuisse , quā constet , finē *Indulso Eligibilitatis* Electam Canonissarum indirecte ,
 Abbatissam tricennio minorem ; quis inquam hęc audiens non exclamet , viridis- probant
 sumam sanę illic esse Capitis *Indemnitatibus* Observantiam ; ut cui non constet , Adversarii
 vel semel contraventum . Imò si audiret tanto temporum lapsu , & tam diversis dum per tot
 in locis contraitum quidem esse , sed tantum quinquies vel sexies , an non adhuc secula in
 viridissimam Capitis *Indemnitatibus* Observantiam agnoscere deberet ? Fac in Pro- tribus Pre-
 vinciā Moguntinā simul & Colonensi , simūlque Ultrajectina per plurimum secu- vinciis
 lorum decursum in diversissimis locis , non quinquies tantum , sed quinquagesies nullum re-
 tantum , imò quingenties tantum Ecclesiasticam de servando Jejunio , vel au- periunt A-
 diendo quot Dominicis & Festis Sacro Legem violatam ; an inde rectè inferetur etum , quo
 contra hujusmodi Legem Ecclesiasticam legitimè prescriptum ? an non contrà minor 30.
 concludetur , Legem talem in viridi adhuc esse observantia ? annis , finē
Indulso E-
ligibilita-
tis , strictè
electa sit.

Certè cautiùs egissent Adversarii , si altissimum de paucissimis illis actibus ex Nu. 460.
 triplici Provinciā corrogatis & corrivatis tenuissent silentium , cum iisdem suam Si per tres
 potius pessum dent , quām fundent intentionem per eosdem non contrariam con- Provincias
 suetudinem , sed viridem Observantiam *Capitis Indemnitatibus* evincentes . etiam
 Sagaciter id advertit Rota in hac Causā Lunæ 4. Febr. 1723. coram Aldrovando , quingenties
 hinc nec minimam horum Actuum mentionem facit , sat prævidens ex Actibus peccatum
 illis tela confectum iri , quibus Pars Adversa fortissimè impugnetur & lethaliter effet contra
 convulnaretur , eapropter tutiùs duxit CONSUETUDINI à quinque Advo- Legem Ec-
 catis Romanis confictae testimonia quædam , his utique Actibus innixa , quām cleiasticā ,
 ipsos Actus prætexere . v.g. de Je-
 junio; ta-
 men Lex
 illa per hoc
 non effet
 abrogata.

Sphus QUINTUS.

*Emendicata Partis Adversæ Testimonia super
 contrariā CONSUETUDINE
 examinat , exagitat , exinanit.*

COrrasis per tres Provincias pauculis illis & qualibuscunque Actibus , quos Nu. 461.
 proximo §pho excussimus , non satīs confisa Pars Adversa , eosdem Testimo- Incautè ad-
 niorum eliciendorum gratiā quibusdam , cūm potentissimæ Aulæ Ministro (qui versarii al-
 Causam hanc ex ratione num. 414. datâ , toto pectore & omnibus nervis suis urge- legant pa-
 bat) obnoxii ; tum quæ ad legitimam consuetudinem requirantur ignaris , Viris Fe- cissimos , &
 minisque exhibuit , & quæ captabat , testimonia abstulit ; nam ex Viris duo Suffra- ad rem non
 facientes ,
 Actus .

Nu. 462.
 Hinc Rota
 illorū nullā
 omnino
 mentionem
 facit.